

ประโยค ป.ธ.๘
แต่ง ชั้นที่ภาษามคธ
สอบ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๗

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็น
 ภาษามคธ โดยฉันทลักษณ์ ๓ อย่าง ตามถนัด แต่งฉันทอะไร แจ่มชัดไว้ได้ ฯ

สมานัตตตานัน แปลตามศัพท์รูปว่า ความเป็นผู้มีตนเสมอ อธิบายว่า ความ
 ประพัตติตนสม่าเสมอในธรรมทั้งหลายที่ให้เข้าไปในบุคคลนั้น ๆ ตามสมควร ชื่อว่า
 สมานัตตตา ฯ มีต่างแห่งอาการที่จะพึงประพัตติ ดังนี้ ชนผู้เป็นญาติแห่งกัน ประพัตติ
 ตนตามฉันทที่เป็นญาติ คือ นับถือกันตามควร ไม่ดูหมิ่นกัน เพราะมีอิสริยยศอำนาจ
 ศฤงคารบริวารไม่เสมอกัน ดังนี้ ได้ชื่อว่า ประพัตติตนสม่าเสมอในญาติธรรม คุณข้อ
 นี้เป็นสวัสดิมงคล ให้เกิดศุภวิบุลผลแก่ผู้ประพัตติ ฯ สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์
 จึงประทานพระบรมพุทโธวาทให้ตั้งอยู่ในคุณข้อนี้ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิต ทรงแสดงกิจ
 ของผู้ครองเรือนที่ใช้จ่ายโภคทรัพย์ด้วยดี ก็ยกญาติพลี คือ การสงเคราะห์ญาติว่าเป็นก
 รณียะอย่างหนึ่ง ซึ่งทำแล้ว ก็ได้ชื่อว่า ถือเอาประโยชน์แห่งโภคทรัพย์ เป็นอันไม่จับ
 จ่ายเสียเปล่า ฝ่ายบรรพชิตเล่า ก็ทรงเปิดโอกาสให้บำเพ็ญญาติจริยาได้ตามควร เช่น
 ภิกษุจะทักทายให้แก่ญาติก็ไม่ห้าม ให้พัสดุของตนก็ไม่เป็นกุลทูสภหรือทำศรัทธาไทยให้ตก
 จะให้จีวรแก่นางภิกษุณีผู้เป็นญาติหรือจะรับบิณฑบาตจากเธอด้วยมือของตนแล้วและฉันท
 ก็ไม่ต้องอาบัติ และไม่เป็นวินยัญติ เพราะข้อปัจจัย ๔ กะคฤหบดีผู้เป็นญาติ ฯ แม้
 พระองค์เองก็ไม่ทรงเมินในกิจนี้ เมื่อตรัสรู้แล้วก็ได้เสด็จไปเทศนาโปรดพระญาติ และ
 มีเรื่องเล่าในอรรถกถาพระธรรมบทว่า พระองค์ได้ทรงห้ามวิวาทในระหว่างหมู่พระ
 ญาติให้ระงับ และห้ามทักพวิทูทภะเจ้าโกศลรัฐ ผู้คิดจะกำจัดศากยวงศ์ไว้ได้ด้วยอุบาย
 ถึง ๒ ครั้ง

อนึ่ง พระองค์ยังได้ประทานบริหารแผนกหนึ่งแก่พระญาติ ผู้บวชเป็นเดียรฉัตร จะมาบวชในพระธรรมวินัยนี้ ไม่ต้องให้ประพฤติดิตถียปวิสาสถ์วัน ๔ เดือนก่อนเหมือนคนอื่น พอมาถึงก็ให้บวชได้ทีเดียว อันญาตินี้ย่อมมีไมตรีสนิทชิดกว่าผู้อื่น เป็นผู้ช่วยรู้สึกด้วยในสุขทุกข์ และเป็นกำลังในกิจการ ชนผู้ไร้ญาติก็ปานพฤษชาติ อันหาสาขามีได้ ไม่มีกำลังพอจะทนพายุพัด มีทางจะถึงวิบัติโดยง่ายตาย แต่พระเจ้าจักรพรรดิราชยังต้องมีพระประยูรญาติเป็นเหล่านุยนต์ คอยตามเสด็จในราชกิจด้วย หมู่หนึ่ง จะต้องกล่าวอะไรถึงชนสามัญ ๖ บุคคลใดละเมินวงศ์ญาติของตนเสียไม่แล เหลียว บุคคลนั้นได้ชื่อว่า ตัดทอนกำลังของตนเอง ข้อนี้เป็นทางมาแห่งความเสื่อม สมด้วยพุทธภาษิตในปรภาวสูตรว่า

ชาติถุโร ธนถุโร

โคตตถุโร จ โย นโร

นรชนใดหยิ่งเหตุนชาติ หยิ่งเหตุนทรัพย์ และหยิ่งเหตุนโคตร สณฺณตมตมณฺเฑติ ย่อมดูหมิ่นญาติของตน ตํ ปรภาวโต มุขํ ข้อนั้น เป็นมุขแห่งผู้เสื่อม ฉะนั้น ๖ เหตุตั้งนั้น สมานตตตา ความเป็นผู้มีตนสม่าเสมอในญาติธรรม จึงควรให้เป็นไปในบุคคลผู้เป็นญาติตามสมควร ๖

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๘

แต่ง ฉันทภาษามคธ

พ.ศ. ๒๕๔๗

ปฐยาวัตร

ยา	สมานตตตา นาม	โลกนาถเน เทลิตา
สา	ตัมปคุคสถานมปี	อตุตธานานูรูปโต
กุล	เชฏฐาปจายีหิ	ภาเวตพพา ว สพพพา

อินทรวงศ์

โลเกณณมณณสส หิ ฌาตกา ชนา
 อนุนาทิทาเนน สฉวาติสงคหํ
 มาเนนติ จานารโหโต จ กุพพเร
 เต นาติมณณนติ จ โคตตอาทินา
 เอสา สัจฉณณา ปวิปริตทา สทา
 ภิกขุโยปี อตุตถญจ หิตถญจ อวหา
 พุทโธ วิเนตฺถํ คิหิโน จ ภิกขโว
 เอติสสโมวาทกถํ อเทกโต
 ฌาตึน เทยยา คิหินาจฉิ ยา พลี
 เทเสสิ โห ฌาติพลีพพเสน ตํ
 โภคํ อโมฆํ ปริภุชชียตฺตโน
 โภคานมตถํ คิหิโนธ คณฺหเร
 ภิกขุสฺส กิจฺเจ ปน พุทฺธสาสเน
 โย ภิกขุ กาคฺตุํ สกฉวาติสงคหํ
 เกสชฺชอาทินิ อทานูรูปโต
 เอตํ น วาเรสิ ตถาคโต วโร
 สฉฉวาติสงคหมกาสิ ว โลกนาโถ
 ปตฺโต มหามุนิ อนุตฺตรโพรธิฉาณํ

วสันตฉิลก

การุณยโก กปิลวตฺตปุริ คมิตฺวา
 เทเสสิ ฐมฺมปวริ สกฉาตกานํ
 เอตฺตฺวํ ฐมฺมปทอฏฺฐกถาย วุตฺตํ
 ฉาตีเน โส กลหฺวปสมํ อกาสิ
 พุทฺโธ นิเสธติ วิทฺฐกฏปติมฺปิ
 ทฺวิภุชตฺตเมว วรสภยวิฆาตฺกามํ

ปฐยาวัตร

ติตฺถิยคฺคตฉาตีเน	สมพุทฺโธ พุทฺธสาสนเน
ปริหาริ อทาเสกํ	เต ปพฺพชิตฺตูกามกา
ติตฺถิยปฺปริวาสมฺปิ	จาตุมฺมาสี ปเร วิย
อกคฺวา ตํขณเ สพฺเพ	อาคตาเยว ปพฺพชฺ์
วิสุสสา ปรมมา ฉาตี	น อณฺเณ ปุคฺคตา ยถา
ฉาตกา โหนฺติ กิจฺเจสุ	สุขทฺถุสสหายกา
ยถา รุกฺโขปิ นิสุสสาโ	อถาวโร จ ทฺพฬโ
วาเตเน ปทฺโฏ หุตฺวา	สมฺโโล ปตเต สฺขํ
ตถา อโหสิ โลกสฺมี	อฉาตโกปิ ปุคฺคโ
จกฺกวตฺตึร ราชาปิ	คจฺฉนฺโต ยตฺถ กตฺถจิ
ฉาตีสาลโหเตเหว	ราชา ปริวฺโต คมิ
ปเควริ มนุสฺโสปิ	ฉาติปฺปริวฺโต ภเว
โย ธทฺโธ อติมณฺเณติ	กฺลสฺมี ฉาติมตฺตโน
โสตฺตนาํ ทฺพฬํ กคฺวา	ปริหานี ว ปาปุณเ
ยถาห วรสมพุทฺโธ	สพฺพสตฺตนาณฺกมฺปิโก
ชาติตฺทฺโธ ธนธทฺโธ	โคตฺตตฺทฺโธ จ โย นโร
สณฺณฉาติมตฺตมณฺเณติ	คํ ปราภวโต มุขนฺติ ฯ

พระเทพสุธี หาสมุโม วัดสามพระยา
 สนามหลวงแผนกบาลี

แต่ง
 ตรวจแก้.